



YOM TOV ENCOUNTERS

A Publication of Chicago Community Kollel ■ 773-262-9400 ■ General Editor: Rabbi Akiva Niehaus

Roshei Kollel: Rabbi Dovid Zucker, Rabbi Moshe Francis

Did You Know?

הלכות החג

Rabbi Akiva Niehaus

■ Light for Others

As a general rule, when someone performs a mitzvah on behalf of another person, the beracha is recited by the one performing the mitzvah, and the beneficiary does not need to be present. (For example, see *Mishnah Berurah* 432:10 regarding *bedikas chametz*, and *Rambam Hil' Brachos* 11:12-13.) Is the halacha the same for lighting Menorah? For example, if one who is ill and unable to light the menorah himself asks someone else to light in his home on his behalf, who should recite the beracha? If the agent also lives in this home, it's obvious that he recites the beracha since he too is obligated to light in this place. What if the agent lives elsewhere, would he still recite the berachos? Many Poskim write that an agent can recite the beracha only if the one for whom the menorah is being lit is nearby and listening to the berachos (see *Mishnah Berurah* 675:9). Why is this different than other mitzvos? One explanation is that other mitzvos involve actions of mitzvos (such as searching for chametz) and they are done properly via an agent; therefore, the agent may recite the beracha. Lighting menorah, however, is obligatory only in one's home (*ner ish u'beiso*); thus, when the agent lights in someone else's home, it is not considered a mitzvah action. Therefore, he may only recite a beracha if the homeowner is nearby and listening (based on the concept of *shome'a koneh*) (*Halichos Shlomo* 16:5). It should be noted that some Poskim hold that, similar to *bedikas chametz*, the agent should recite the beracha of *Lhadlik Ner Chanukah* even if the homeowner is not nearby – but not the other berachos (*Kovetz Halachos* 6:14). Nevertheless, to avoid any questions, it is preferable that immediately before lighting for someone else, the agent first light the Menorah in his own home with a beracha

(Continued on inside page)



פניני החג

Rabbi Moshe Revah

True Strength ■ In *Al Hanissim* we thank Hashem for “the *gevuros* – the strength” of the Chashmona'im. Similarly, the *Rambam (Hil' Chanukah* 3:1), when relating the story of Chanukah, emphasizes the fact that the Chashmona'im “became strong.” This does not seem to fit with the statement we make later in *Al Hanissim* when we thank Hashem for the great miracle of placing “the strong in the hands of the weak”, implying that the Chashmona'im were not strong at all? The Brisker Rav explains that we find two words which appear to be synonyms: *Koach* and *Gevurah*. However, there is a difference between the two: *koach* refers to physical strength, whereas *gevurah* refers to character strength (as we find in the Mishnah in *Avos, Eizehu Gibbor* – he who can overcome his *yetzer hara*). Thus, the praise of the Chashmona'im refers not to their physical strength; after all, they were not necessarily strong in the physical sense. Rather, they had the resilience, determination and guts to stand up and fight for the honor of Hashem.

In the Hands of the Pure ■ In the tefillah of *Al Hanissim*, we thank Hashem for the amazing miracle of allowing the Chashmona'im to win the battle against the Yevanim. We stress the enormity of the miracle: “You placed the strong in the hands of the weak, many in the hands of few, the impure in the hands of the pure, etc.” The last comment is perplexing; why is it a bigger miracle that the impure fell in the hands of the pure? Rav Yosef Chaim Sonnenfeld *zt"l* explains that this refers to another miracle, that even after the enemy died, the Yidden, the pure ones, didn't become impure, because Hashem made a miracle that they didn't die right way so as not to make them impure. Alternatively, the *Sifsei Chaim* explains that the above descriptions are not intended to bring out the enormity of the miracle; rather, it is the *reason* for the miracle. In other words, the reason why the “strong” fell is because the Yidden viewed themselves as “weak,” allowing them to rely on Hashem; similarly, the “impure” fell because the Yidden were “pure.”

Zos Chanukah ■ Many *seforim* refer to the 8th day of Chanukah as “*Zos Chanukah* – today is Chanukah.” Why? Perhaps the reason is because really Chanukah should be only seven days since there was sufficient oil for one day (as per the famous question from the Beis Yosef), and many answers are given to explain why it's eight days. In fact, a recent search on the Otzar Hachochmah database for “the Beis Yosef's question on Chanukah” came up with more than 12,000 hits! Since this day caused an enormous amount of Torah to be learned, this day, the 8th day, truly personifies the essence of Chanukah, an increase in our Torah learning.

Did You Know?

(Continued)

and have intent to immediately light in the other home (ibid., *Shvus Yitzchok* 10:1).

■ Menorah for Women

Although women are generally exempt from time-bound mitzvos, they are obligated in the mitzvah of lighting the Menorah. This is because they were included in the terrible decrees against the Jewish nation, as well as the fact that the redemption came through a woman (*Gemara Shabbos* 23a and *Rashi ad loc.*, *Shulchan Aruch* 675:3). Nevertheless, many married women – as well as girls living at home with their parents – rely on the lighting of their husbands or fathers (*Mishnah Berurah* 671:9) – but it is preferable that they be present and attentive during the berachos [and lighting] (*Kovetz Halachos* 11:9). One reason that they rely on the lighting of others is because in the olden days, the Menorah was lit outdoors, by the front door (and this practice continues in Eretz Yisroel); thus, it would be inappropriate for women and girls to light outdoors in public (unless there is no one to light on their behalf). Although today we commonly light indoors, the original custom hasn't changed (*Chasam Sofer – Shabbos* 21b; the same reason applies to Kiddush Levana and Birkas HaChamah – *Salmas Chaim* #360).

■ Window Lighting

The *Gemara* (*Shabbos* 22a) says that when the Menorah is lit in the doorway, it should be placed on the left side, so that one who enters will be surrounded by mitzvos: the Mezuzah on the right, and the Menorah on the left. However, when lighting in the window (as is commonly done in *Chutz Laretz*), it should ideally be placed in the right side of the window because the right is generally more prestigious (if not for the aforementioned consideration of being surrounded by mitzvos). (*Shalmei Moed* pg. 193)

■ Havdalah and Menorah

On Motzai Shabbos Chanukah, there is a dispute which of the following has precedence – lighting the Menorah or reciting Havdalah. Some hold that Havdalah should be recited first based on the general dictum that the more common mitzvah should be performed first (*tadir*). Others argue that the Menorah should be lit first in order to publicize the mitzvah as early as possible and to ensure that it is lit in the proper time. There are two customs in this matter, which follow the two opinions noted above, and everyone should follow their custom (see *Rama* 681:2 and *Mishnah Berurah ad loc.*). However, regarding lighting Menorah in shul, all agree that the Menorah is lit before Havdalah. Why? Some explain that the mitzvah of lighting at home is different than lighting in shul; the former is a full obligation, whereas the latter is simply a custom. When faced with two obligations, the more common mitzvah generally has precedence. On the other hand, when it comes to a *minhag*, whichever mitzvah is more beloved gets precedence. Therefore, since Menorah is a beloved mitzvah, and is only a *minhag* in shul, it is lit first. [Similarly, the Megillos of Shir Hashirim and Rus are read in shul before the regular Torah reading, as opposed to Megilas Esther which is read afterwards. Why? Unlike Megilas Esther which is obligatory, the other Megillos are read based on custom; therefore, we ignore the rule of *tadir* and do the beloved mitzvah first.] (*Shmiras Shabbos K'Hilchoso* 2:58:23:106).

עבודת החג

Rabbi Daniel Yarmush

Divine Intellect

Chazal tell us that one of the decrees issued by the Yevanim was for the Jews to write on their possessions that they have “no portion in the G-d of Yisroel.” What aspect of Yiddishkeit were they trying to negate?

The Yevanim were known for their high intellect. Greek philosophy was a source of pride for them, and the beauty of *Chachmas Yevanis* is even referenced in the *Gemara*. The Jews, however, possess a source of intelligence which is far superior to that of their human oppressors. When a Yid learns Torah, it says, “*Ki Hashem yitein chachma, m'piv da'as us'vuna* – for Hashem gives wisdom, from His mouth knowledge and understanding.”

A Yid has the ability to tap into Divine Intelligence – infinitely higher than humans. The Alter of Kelm writes that this ability is not limited to learning Torah; it is, in fact, something we are in need of every moment. With every action, word and thought, we create – or *chas v'shalom* destroy – worlds of eternity. In order to be properly equipped to run this tremendous daily operation, we have been granted *seichel* - intellect. The Alter refers to this as, “the strong and mighty *seichel*, the wisest among the wise, a Portion of Hashem on High.” One might question this; is every Yid's intelligence the “wisest of the wise?” Don't we see people doing silly things? The answer is that if we were to live purely according to untainted *seichel*, we would see how wise it is. Our intellect knows exactly what is right and what is wrong. Our minds are the place where Hashem can “speak” to us, leading us in every step of our lives. The problem arises when we taint our pristine *seichel* with silliness.

Perhaps this lofty attribute is what the Yevanim were out to negate. This intelligence – this *Chelek Eloka Mima'âl* within us – that's what disturbed them. They felt that we're no wiser than they are. The Yevanim therefore forced the Jews to write on their possessions that they have, “No portion in the G-d of Yisroel,” so that they – the Yevanim – could consider themselves the wisest of the nations. Rav Chaim Friedlander *zt"l* writes that the words *V'zeidim B'yad Oskei Sorasecha* recited in *Al Hanissim* refer to this discrepancy. The haughty Yevanim were given over to the hands of those who toil in Torah and we praise Hashem for being granted the ability to live according to our Divinely endowed *seichel*.

For subscriptions and comments please email:

YTEncounters@gmail.com

יש לעיין

הרב יהושע משה גולדשטיין

בענין יו"ט דחנוכה ומצות נר חנוכה

אי בגמ' ר"ה יח: מח' רב ור"ח אי בטלה מגילת תענית או לא בטלה מגילת תענית, ובגמ' שם מביא רב כהנא ראי' דלא בטלה מברייתא דאי' שם דגזרו תענית בחנוכה, ור"א ור"י אמרו צאו והתענו על מה שהתעניתם, והיינו דיעשו תשובה על מה שהתענו בחנוכה, ומדחה הגמ' א"ר יוסף שאני חנוכה דאיכא מצוה. והיינו דכיון דאיכא מצות הדלקת נ"ח, השאירו היו"ט דחנוכה אף אם שאר יו"ט דמג' תענית בטלות. ומק' הגמ' א"ל אביי תיבטל איהי ותיבטל מצותה? פי' דנימא דבטל יו"ט דחנוכה וממ' נתבטל המצוה ג"כ? ושוב מדחה הגמ' אלא א"ר יוסף שאני חנוכה דמיפרסם ניסא, ופי' דכיון דכבר מפורסם לכל ישראל ענין נ"ח אינו נכון לבטלו ולכן השאירו המצוה והיו"ט דחנוכה. וע"ש בתוס' ד"ה וירד שהק' דהו"ל לגמ' לאקשו' ממתני' שם יח. דאי' דעל ששה חדשים שלוחין יוצאין להודיע לגולה מתי קידשו ב"ד את החודש וא' מהם הוא כסלו מפני חנוכה, וחז"י דלא בטלה מגילת תענית? וכ' תוס' "דלעולם לא חשיב יו"ט ואפי"ה מדליקין נרות לזכר הנס". והיינו דאפי' אי"נ דבטלה מגילת תענית ובטל יו"ט דחנוכה, אך עדין היו מדליקין נרות לזכר הנס ומפני' שלוחין יוצאין. ולכא' מבואר מתוס' דמצוה דני"ח ויו"ט דחנוכה אינם תלויים זבי' ואפי' אי בטל יו"ט דחנוכה, עדיין יש מצוה של הדלקה באלו הימים, וכן נקטו בבאור דבריהם הרשב"א וריטב"א. והק' הרשב"א ע"ז דמהגמ' הנ"ל מבו' דלא כזה, שרב יוסף תי' שאני חנוכה דאיכא מצוה, והיינו דהשאירו יו"ט דחנוכה משום מצות נ"ח, ומבו' דתלויים זבי'?: וכן מהא שהק' אביי תיבטל איהי ותיבטל מצוהה ג"כ מבואר דתלויים זבי' ורק דמק' דאדרבא נבטל היו"ט וממ' נתבטל המצוה וא"כ מבו' בגמ' דמצות נ"ח תלוי' בשם יו"ט דחנוכה, ואיך כתבו דאפי' אי בטלה מג' תענית ויו"ט דחנוכה, שייך מצות נ"ח? וע"ש בריטב"א שתי' קו' רשב"א דאיה"נ אביי ורב יוסף ס"ל דתלויים זבי', אך רב כהנא דלא הק' ממתני' ס"ל דאינו מוכרח דתלויים זבי', ושייך מצות נ"ח גם בלא יו"ט דחנוכה. ויוצא דלפי הריטב"א נחלקו ר"כ ואביי ור"י אם מצות נ"ח תלוי' בשם יו"ט דחנוכה.

ואולי יש לדייק בתוס' כוונה אחרת, דתוס' כתבו שהיו מדליקין זכר לנס (וריטב"א ורשב"א לא כ' כן אלא סתמא, דמצות נ"ח אינה תלוי' ביו"ט דחנוכה) ומשמע דאין הכו' למצות נ"ח ממש אלא שיש עוד קיום של הדלקה לזכר הנס. והיינו שלעולם מצות נ"ח תלוי' ביו"ט דחנוכה, וכדאי' בגמ' ממימרא דרב יוסף ואביי, אך חוץ מעיקר מצות נ"ח שתלוי' ביו"ט דחנוכה, יש עוד דין של הדלקה דעלמא משום זכר לנס שאינה תלוי' ביו"ט דחנוכה, ולכן שפיר יצאו השלוחין אפי' אי בטל יו"ט דחנוכה. וביתר ביאור, יש דין הדלקת נ"ח מצד פרסומי ניסא לזכר הנס וזה לא תליא ביו"ט דחנוכה, ויש עוד דין הדלקה שהוא ממצות וחובת היום דיו"ט דחנוכה וזהו מה שמבואר בגמ' דתלוי' ביו"ט דחנוכה.

ויש לדקדק כן מדברי הרמב"ם (הלי' חנוכה ג: ג) שכי' "ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת ימים האלו שתחלתן מליל חמשה ועשרים בכסלו ימי שמחה והלל ומדליקין בהן הנרות בערב על פתחי הבתים בכל לילה ולילה משמונת הלילות להראות ולגלות הנס וימים אלו הן הנקראין חנוכה והן אסורין בהספד ותענית כימי הפורים והדלקת הנרות בהן מצוה מד"ס כקריאת המגילה". הרי שבתחילה הביא מצות הדלקה להראות ולגלות הנס, ושוב אחר שכי' דימי חנוכה אסורים בהספד ותענית שהוא יו"ט דחנוכה מצד מגילת תענית, שוב חזר ופירש שהדלקת נ"ח מצוה מד"ס כמגילה ומשי' שמצד היו"ט יש דין נוסף של הדלקה. ומי"מ משמע מהרמב"ם שגם דין הראשון של הדלקה היא לזכר הנס, אם כי אינו תלוי' ביו"ט דחנוכה מצד מגילת תענית, אך בעי קביעות ימי חנוכה עכ"פ שהם ימי שמחה, וכלל בהם נאמר הדלקה לפרסומי ניסא. ומדויק מה שבתחילה הדגיש הרמב"ם שמדליקין על פתחי הבתים – שזה אינו סתם פרט בהלי' הדלקה, אלא זהו עצם הפרסומי ניסא שהוא יסוד הך דין הדלקה ודוק. (כמדומני דהני מילי מטין בי מדרשא)

יסודי החג

הרב יואל שטיינמץ

רמזים בענין פתילות המנורה

איתא בגמ' שבת (כב:): מחוץ לפרוכת העדות באוהל מועד יערוך אותו אהרן הכהן ובניו מערב עד בקר לפני ה' וגו' וכי לאורה הוא צריך - והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו? אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. מאי עדות? אמר רב זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת חברותיה וממנה היה מדליק ובה היה מסיים.

ויש לתמוה דאיך שייך עדות באור המנורה והא זרים אסורים להכנס לשם ומי רואה את המנורה שיחול בזה עדות לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל?

איתא עוד בגמ' שבת (כא:). פתילות שאין מדליקין בשבת, מדליקין בחנוכה והנה מפרש הספה"ק (עי' שפת אמת חנוכה שנת תרל"ג ליל ו', ובני יששכר מאמר ג' בשם האריז"ל) שיש ענין גדול המרומז בהלכה זו, וז"ל המאור עינים (פרשת מקץ דרוש לחנוכה ד"ה ויהי מקץ) ולכן אמרו חז"ל שבת כא. פתילות ושמיים שאין מדליקין בהן בשבת מדליקין בהן בחנוכה, כי הנה מתנה טובה שבבית גנזי (שם י:): ה' נתנה לנו את השבת לקרב האדם אל בוראו כי שומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו כדכתיב (ישעיה נוב:ב) שומר שבת מחללו אל תקרי מחללו אלא מחל לו (שבת קיח:). רק שקשה עליו על האדם ליכנס בתוך קדושת שבת כי רם ונשא הוא השבת כי הוא שמא דקודשא בריך הוא (זוה"ק יתרו פח ב) ואיך יכול לקרב אל מקום גבוה ורם כזה? אך בחנוכה כביכול ה' מוריד את עצמו למטה מעשרה אל האדם לקרבו וזהו פתילות... שאין מדליקין בשבת... כי כמו בנר נותנין לתוכו פתילה וממלאין אותה בשמן ומדליקו, כמו כן האדם הוא פתילה ושמן הוא החכמה שה' ממלא בו ומדליקו להיות מאיר במעשיו ובעבודתו את ה'. והנה הפתילות הם בני אדם שאין נדלקין בשבת, שהאור אין נאחז בו מחמת שהפתילות לא טובים והאור מסוכסכת בהם ואי אפשר לעלות כנ"ל ושיאחז בהם האור, מדליקין בפתילות אשר לא טובים כנ"ל בחנוכה כי ה' כביכול בעצמו מוריד את עצמו אל האדם ומאחז בו את האור להדליקו ולשוב ולחזור אל השם ולעובדו בהתלהבות ובשכל גדול כנ"ל וזה נעשה בכל שנה בבוא הזמן של מצות נר חנוכה.

ונראה מזה שענין אחיזת אור אל פתילות שאינם טובות הוא רמז שאור של תורה ומצוות שייך לשלוט אפילו באנשים שאינם מתעלה ברוחניות בשאר ימות השנה כיון שהקב"ה בעצמו מוריד למדרגתו להעלותו ממצבו. ולכן המנורה צריך להיות מונח בפחות מעשרה, דכ"ז מרמז שהקב"ה כביכול מקרב אצל אדם במקום שהוא עומד להעלותו אפילו אם הוא אינו עומד לכך.

ונראה שזהו סוד הענין (וכן איתא בסו"ס אור תורה מהגר"י חבר זצ"ל) שר מערבי דולק יותר ממדת השמן שבו – דהיינו ששייך לשלוט בו אור אפילו אם לית ביה די שמן לזה, וכמו"כ באדם שייך לשלוט בו האור של תורה ומצוות וכמו שנאמר "נר מצוה ותורה אור", אפילו אם הוא אינו עומד לכך – שלעולם אדם מקושר בפנימיותו להקב"ה ובזמנים מסויימים הקב"ה מעלה אותו אפילו אם לית בהו כלים לזה.

ומעלה זו היא באמת מה שנתגלה בחנוכה החשמונאים שהמנורה האיר בנס, והיינו דאף דכשמת שמעון הצדיק כבה נר מערבי (יומא לט.) מטעם שאז התחיל להתנוצץ בעולם מלכות יון מ"מ השתא החזירו דרגה זו לעולם גם בתוך המצב שלכאורה מופקעת מן האור הזה, והדליקו המנורה עם דרגת תורה אור ולכן האיר יתר על המידה והגבול.

וזהו הענין של עדות המנורה. אין המדובר במה שרואים נס במקדש ללמוד מזה כוחו של הקב"ה – דא"כ מאי אולמא האי ניסא משאר נסים שבמקדש? אלא הכוונה היא שע"י כח המנורה איכא עדות שהשכינה שורה בישראל – ר"ל בכל ישראל ובכל זמן, אפילו אם כפי ערכם הם אינם ראויים לכך מ"מ הקב"ה תמיד משרה שכירתו עליהם.

Living with Hashem

— Rabbi Daniel Yarmush —

As described in Avodas HaChag, Hashem grants man tremendous wisdom and intellect. The purer one keeps his knowledge, the clearer one hears the word of Hashem. Here's a story of a tzaddik with pure intellect.



Rav Yaakov Galinsky zt"l was detained in a Russian prison for practicing religion. There were eighty hardened criminals in jail with him – murderers, thieves and the like. However, Rav Yaakov's jail mates respected him. They recognized a more dignified demeanor; they saw him praying and abstaining from certain foods. One day, he realized it would be the first night of Chanukah that night. How could he possibly fulfill this beloved mitzvah while in a Russian jail? After thinking it through, he realized that the entire room received its light from a small kerosene lamp high up on the wall. If the wick would be lengthened, more light could come from the lamp. Rav Yaakov held that if he could make the wick just a little longer for half an hour, he could fulfill the mitzvah of *hadlakas ner chanukah*. The problem was, however, that this would cause the fuel to burn quicker and perhaps leave them in the dark for the latter part of the night. For this reason, the inmates never touched the small knob which shortened and lengthened the wick and they sufficed with the little light that there was. Nevertheless, when he presented his request to the other inmates, they agreed to allow him to raise the wick for half an hour.

Rav Yaakov was very excited! But there was another problem. He was very short and

couldn't reach the lamp! A particularly big inmate hoisted the particularly small Rav Yaakov on his shoulders so he could reach the knob. Rav Yaakov recited three brachos and reached to turn the knob. He turned it just a little bit... and suddenly the room was pitch dark! He had turned it the wrong way!

The inmates went into an uproar, screaming, "I can't see!" "It's pitch black in here!" "Turn on the lamp!" They banged on the door until the guard opened up. "What's going on in here?! Who turned off the lamp?!" The inmates all pointed to the short young man; "Him!" they said. Reb Yaakov too admitted his deed. "Three days in solitary confinement!", barked the furious guard. "Wonderful!" shouted Reb Yaakov excitedly. Now, this was quite a surprising response given the conditions he was to be subjected to. Even being the small size which he was, there was not enough room in the solitary cell for him to lay flat. He would barely be able to sit with bent knees. The slimy floor was teeming with insects and the like; it would be an altogether unbearable experience. Knowing this, the guard's eyes narrowed, "You want to go there?!" he questioned. "Well," said R' Yaakov, "you didn't ask why I extinguished the lamp." "Why did you?," asked the guard. "Because I wanted to practice my religion." "Your religion tells you

to turn off the lamp!?" "No, my religion calls for me to sit in solitude and meditate for three days during this time of year."

Now the guard was enraged. "YOU THINK THAT COMMUNIST RUSSIA IS GOING TO HELP YOU PRACTICE YOUR RELIGION!?" he screamed. "YOU ARE STAYING RIGHT HERE IN THIS CELL!" With that, he slammed the door shut, leaving R' Yankel in the regular cell, sparing him the misery of solitary confinement.

.....

A fascinating story, but what's truly amazing is how R' Yaakov thought of his response on the spot. How did this happen? Sometimes it is obvious that the ideas in our minds are planted there directly from Hashem. Our job is to beautify the mind in which the intellect dwells with as many holy thoughts as possible and refrain from tainting it with the opposite. In this way, our intellect will remain Divine. The more we live according to this intellect, the stronger it will become and the better servants of Hashem we will be. Just as Hashem put that idea into Rav Yankel's head, He will constantly put into our heads what we need to know – if we do our part.

■ The *Gemara* (*Shabbos* 23a) questions why it is appropriate to recite a beracha over Rabbinically-mandated mitzvos such as Chanukah Menorah; after all, how can we say, "that you commanded us" if it is not a Torah-based obligation? The *Gemara* answers that the Torah obligates us to heed the words of the Rabbonim in the *passuk*, "you shall not veer from (them) right or left" (*lo sasur*) – a commandment to heed the Rabbi's words. However, this answer is difficult; the mitzvah of *lo sasur* is a negative commandment, and as a general rule, a beracha is never recited over a negative commandment (*Taz YD siman* 1). So how can this mitzvah obligate a beracha?

■ The *Shulchan Aruch* (675:3) cites an opinion that a minor who has reached chinuch-age may light the Menorah on behalf of another.

This seems puzzling; in *Hilchos Megilah* (689:2), the *Shulchan Aruch* clearly rules that a minor cannot read the Megilah on behalf of someone else? (*Magen Avrohom* ad loc)

■ In order to fulfill the mitzvah of lighting the Menorah properly, one must use pure olive oil (*shemen zayis zach*). If so, how did the Chashmona'im fulfill the mitzvah of lighting the Menorah with the flask of oil that they found – after all, it was miraculous oil – not real oil from olives? (R' Chaim Brisker)

Questions to stimulate thought and discussion

Food for Thought

Rabbi Yoel Steinmetz

